

Avdelningen för verksamhetsutveckling och stöd
Juridik- och upphandlingsenheten

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående remiss av kommissionens riktlinjer för stöd till energi och miljö

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget.
- Energimyndigheten avstyrker utformningen av avsnitt 5.7.
- Energimyndigheten avstyrker att det vid utvärderingar ska vara obligatoriskt att använda en gemensam metod.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten välkomnar att riktlinjerna utvidgas till att avse energi och att flera nya områden för stödåtgärder tas med. Ändringarna torde underlätta övergången till ett långsiktigt hållbart energisystem inom unionen.

Energimyndigheten anser när det gäller investeringsstöd till främjande av energi från förnybara energikällor att det har upplevts svårt att dra gränsen med avseende på vilka åtgärder utöver uppförande och ombyggnation av produktionsanläggningar som kan stödjäs. Osäkerheten kvarstår, även om de nya avsnitten 5.8 och 5.9 tydliggör att stöd till exempelvis s.k. smarta nät får lämnas.

Det svenska systemet för elcertifikat kommer sannolikt att behöva ses över mot bakgrund av förslaget om ramar för stöd till nedsättning av avgifter för el från förnybara källor i avsnitt 5.7. Som en följd av kraven i stycke 186 a och 186 b skulle formen för det elintensiva undantaget i elcertifikatssystemet behöva ändras för att följa den modell som föreskrivs. Istället för att elintensiva företag undantas från skyldighet att köpa elcertifikat skulle de få kompenseras i efterhand (genom en klumpsumma) för de elcertifikat som de behövt köpa under det föregående året. Det är en förändring som vore mycket olycklig eftersom denna lösning skulle vara mindre flexibel och mer administrativt belastande för alla parter.

Kravet i stycke 184 motsvarar inte det krav som finns idag, som utgår från förhållandet mellan elanvändning och förädlingsvärde. Om det krav som anges i 5.7 infördes som kriterium för compensation så skulle sannolikt en stor andel av de företag som nu anses som elintensiva inte vara berättigade till motsvarande

kompensation. En grov uppskattning ger vid handen att kravet på fem procent skulle vara omkring fem gånger striktare än det nuvarande kravet för att anses som elintensiv industri.

Kraven på viss ökning av produktionskostnaden och viss exportintensitet (stycke 184) skulle också öka mängden information som företag måste rapportera till Energimyndigheten för att det skulle vara möjligt att avgöra om kraven för kompensation var uppfyllda.

Energimyndigheten anser att ett område som förbigås är hur medlemsstaterna kan främja nätverksarbete för främjande av förnybar energi och energieffektivisering. Sådana insatser får i dagsläget huvudsakligen finansieras genom offentlig upphandling och stöd av mindre betydelse. Detsamma gäller för standardiseringsarbete.

Energimyndigheten anser att myndighetens arbetssätt, styrmedel och uppdrag i regleringsbrevet för 2014 och förordningen (2007:1153) med instruktion för statens energimyndighet (anslag 1:2, 1:3 och 11:1) försvåras i och med omarbetningen av riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och den allmänna gruppundantagsförordningen. I Sverige har konstaterats genom ett flertal utvärderingar av investeringsstöd att det inte är ett kostnadseffektivt styrmedel att endast ge investeringsstöd. För att ett investeringsstöd/bidrag ska vara kostnadseffektivt ska alla aktörer, som får stödet, möta samma pris. Med andra ord ska kostnaden för den sista minskade enheten vara samma för alla berörda aktörer. Det är ofta komplicerat att ta reda på denna kostnad eftersom investeringskostnaden, exempelvis för att tilläggsisolera taket inte är densamma för alla byggnader. Därför är det svårt att visa om det nödvändiga villkoret är uppfyllt.¹

I Energimyndighetens och Boverkets utredning "Förslag till nationell strategi för energieffektiviserande renovering av byggnader" visade sig marknadsmisslyckandena informationsbrist/problem vid informationsinhämtning samt asymmetrisk information vara de största hindrena till att energieffektivisering vid renovering inte blir av.

Det bedömdes att stöd i form av ett investeringsbidrag inte var ett av de styrmedel som främst levde upp till villkoren om kostnadseffektivitet, det vill säga korrigerade marknadsmisslyckandena på bäst sätt eller till lägst kostnad. Det var även svårt att bedöma additionaliteten eftersom det finns en stor risk att de som får bidrag ändå skulle genomfört åtgärderna.

Kostnadseffektiviteten kan förbises om det finns ett energipolitiskt mål som motiverar styrmedlet.

Förslaget till allmän gruppundantagsförordning fokuserar på investeringsstöd och lån till energieffektivisering och energisparande. Investeringsstödet känns

---

¹ Färdplan 2050 - Energimyndighetens underlag för sektorn bostäder och lokaler till Naturvårdsverkets uppdrag med en färdplan för ett Sverige utan nettoutsäpp av växthusgaser år 2050 ER 2012:28.

svårhanterat bland annat genom att det är komplicerat och tidskrävande att jämföra investeringens merkostnad med en kontrafaktisk situation för såväl sökande som för förvaltande myndighet.

De målgrupper och projektägare som påverkas är till exempel:

- Näringslivet, till exempel industri, fastighetsägare och byggherrar genom att arbete i nätverk försvåras, projekt som går ut på kunskapsspridning, informationsaktiviteter, utvärdering- och uppföljning av goda exempel, standardiseringsarbete samt modell- och metodutveckling påverkas.
- Energikontor som arbetar med informations och kunskapshöjande projekt lokalt och regionalt påverkas i den händelse verksamheten kan anses förekomma på en marknad och således betraktas som ekonomisk verksamhet.
- Nätverk av företag (framförallt små och medelstora företag) där kunskap och erfarenheter delas och som hålls samman av en projektkoordinator. I många sammanhang är det fruktbart att arbeta genom nätverk för att sprida engagemang och kunskap i energieffektiviseringsfrågan. Energimyndigheten har stöttat nätverk inom industrisektorn, sjöfart, livsmedelshandel och inom fastighetssektorn. Stödmottagare kan vara en samlande branschorganisation – vars nätverk av företag är en stor tillgång i effektiviseringsarbetet, eller enskilda företag eller regionala energikontor.

Utbildnings- och informationsinsatser beslutas idag av Energimyndigheten mot regleringsbrevet som stöd av mindre betydelse. Vid större utbildningssatsningar och informationsprojekt som syftar till att sprida nätverkens goda resultat, kunskaper och erfarenheter, kan det maximala beloppet verka hindrande.

För att underlätta en gemensam marknad med lika villkor samt möjlighet för kunder att bedöma prestanda och kvalitet med olika produkter och system av betydelse för ökad energieffektivisering och implementering av teknik för förnybar energi bedrivs standardiseringsarbete. Detta standardiseringsarbete är svårt att stödja idag.

Projekt avseende främjande av förnybar energi och energieffektivisering som inte har koppling mot forskning är svåra att stödja. Det är heller inte möjligt att lämna stöd till nollserier med syfte att undersöka om marknaden är mogen för den nya produkten eller systemet, vilket kan verka hämmande för den tekniska utvecklingen. Reglerna om kumulering leder till att myndigheten inte kan samfinansiera med andra statliga instanser och myndigheter.

Demonstration kan ske inom smarta nät, smarta/aktiva byggnader, plusenergiteknik, belysningslösningar, förnybara tekniker, nya tekniska systemlösningar, nära nollenergibyggnader med mera. Svårigheten med att stödja demonstrationsprojekt är kostnader för utvärdering och uppföljning av energianvändning med mera som ger viktiga erfarenheter och som även kan spridas och ge erfarenheter till fler är svårt att stödja idag.

Arbetsmodellen teknikupphandling kan användas för att få till en mer energieffektiv produkt eller komponent, ett helt system eller hel byggnad. Kostnadseffektivitet, användaranpassning och inomhusmiljökomfort viktiga inslag. Teknikupphandling kan stödjas som stöd av mindre betydelse, men svårigheten ligger i att formulera projekt som löper genom hela teknikupphandlingsprocessen. I förstudiefasen krävs högre medfinansiering från Energimyndigheten för att få till stånd projekt än vad som idag är möjligt, och vissa projekt kommer inte komma längre än till förstudiefas för att förkastas. I senare faser av ett teknikupphandlingsprojekt kan den medfinansieringsgrad som tillåts i förordningen (2003:564) om bidrag till åtgärder för en effektiv och miljöanpassad energiförsörjning vara nog, eller i vissa fall inte behöva utnyttjas fullt ut. Något som alltså leder till att ett helt teknikupphandlingsprojekt kan rymmas inom ramen för stödgränserna. Det faktum att vissa projekt inte kommer att komma förbi förstudiefasen är dock något att ta hänsyn till. Vissa projekt måste kunna misslyckas.

När en teknikupphandling dras igång genomförs en förstudie för att kartlägga marknadsförhållanden och teknik. Det är önskvärt att kunna ge 100 procent stöd till denna typ av förstudieförfarande.

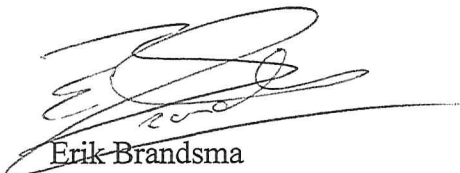
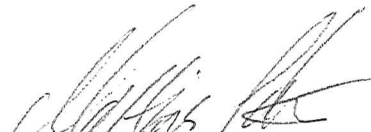
Specifika synpunkter

Definitionen av energieffektivitet i stycke 18 (b) har en annan utformning än den tidigare definitionen av energisparåtgärder i stycke 70 2) i 2008 års riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd (2008/C 82/01). Kopplingen till ett visst företags förbrukning saknas. Det råder emellertid fortfarande osäkerhet hur stöd till energieffektivisering får lämnas annat än till ett visst företag avseende företagets egen förbrukning. Inom byggsektorn upplevs det hämmande att stöd inte skulle få lämnas till de företag som bygger utan endast till fastighetsägare och/eller hyresgäster.

Användningen av å ena sidan begreppen miljöskydd och miljöskyddsåtgärder och andra sidan energi gör att det av och till kan upplevas svårt att bedöma när det med miljöskydd avses det överordnade begreppet som innefattar energi och när det avses miljöskyddsåtgärder exkluderande energi, såsom avfallshantering och föroreningar.

Energimyndigheten avstyrker att det vid utvärderingar ska vara obligatoriskt att använda en gemensam metod (stycke 226).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Erik Brandsma. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anita Aspegren, Roger Eklund, Mattias Eriksson, Zofia Lublin och Birgitta Palmberger, direktören för strategiska frågor Anneli Eriksson, chefsjuristen Camilla Rosenberg samt verksjuristen Mattias Carlquist. Föredragande har varit verksjuristen Mattias Carlquist.

Erik Brandsma
Mattias Carlquist